MILJØDIREKTORATET TRONDHEIM
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref:
Vår ref: 2018/052203
Dato: 6. mars 2018
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Tilsynsrapport

Vi viser til inspeksjonen hos MILJØDIREKTORATET TRONDHEIM 6. februar 2018 - 26. februar 2018.

Inspeksjonen ble utført av spesialinspektør Andre Høva og seniorrådgiver Harald Øverby. Fellingsleder Nordfjella Knut Nylend, fellingsleder Tord Bretten og operativ leder og fellingsleder Nordfjella Petter Braaten var til stede under inspeksjonen.

Tilsynet omfattet

- Statlig uttak av villrein i Nordfjella sone 1

Oppsummering
Det er ført tilsyn med dyrevelferd, gjennomføring av smitteforebyggende tiltak og håndtering av animalsk avfall i forbindelse med statlig felling av reinsdyr fra sone 1 i Nordfjella.
Den statlige fellingen av reinsdyr utføres som en del av saneringsplanen for å fjerne den smittsomme sjukdommen CWD fra Nordfjella. 3 fellingslag har vært i aktivitet i denne tilsynsperioden .

Fellingsresultater:
I denne tilsynsperioden har fellingslagene felt 425 rein. 11 rein er observert døde i et snøskred i Bøagjeli og 1 rein er funnet død i terrenget. Felling fra helikopter har vært svært viktig i denne perioden. 193 dyr er felt fra helikopter . Det har vært mange småflokker og også en del enkeltdyr i terrenget i siste fase av fellingen. Det vurderes som svært viktig at disse har blitt tatt ut raskt for å unngå at de søker ut av området.

Antall smittede dyr:
Det er nå påvist CWD-smitte i prøver fra 11 dyr etter oppstart av statlig felling i Nordfjella 07.11.2017. Totalt er det prøvetatt 1397 reinsdyr i denne perioden. Dette omfatter 1385 felte dyr, 9 dyr fra snøraset i Tynjadalen og 3 dyr som er funnet døde i terrenget.

Kontroll med grenseområder:
Det er problemer med å holde den etablerte sperresnora ved Fv 50 i området Geiteryggen oppe og funksjonell. Det er etablert en tilsynsavtale i grenseområdet med Aurland Fjellstyre.

Mattilsynet
Region Øst

Saksbehandler: Andre Høva
Tlf: 22 40 00 00 / 22777828
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

www.mattilsynet.no
Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

13.02. oppholdt en reinsflokk seg nord for Geiteryggen turisthytte i området mellom Fv 50 og sperresnora. Denne flokken ble jaget tilbake i sone 2 ved hjelp av helikopter. Det rapporteres 27.02. at deler av sperresnora i dette området er nedsnødd. Mannskap fra fellingslagene er nå i gang med utbedring av sperresnora. Det vurderes som svært viktig at dette grenseområdet følges opp med tilstrekkelig tilsyn. Det er også svært viktig at et tilstrekkelig antall dyr i sone 2 posisjonsmerkes så raskt som mulig slik at bevegelsene på flokkene i sone 2 kan følges.

Håndtering av animalsk avfall:
Alt avfall fra døde rein håndteres som animalsk biprodukt kategori 1. Dette innebærer at avfallet behandles på en måte som inaktiverer CWD-prioner. På baseområdet oppbevares kadavrene i lukkede stålcontainere .

Dyrevelferd:
Tilsynet med dyrevelferden under statlig felling er utført ved følgende metoder:
-Gjennomgang av de elektroniske loggene som føres daglig av SNOs fellingspersonale.
-Vurdering av skuddskader på avlivede dyr som er transportert inn til basestasjonen. Alle døde og avlivede dyr transporteres til basestasjonen for prøvetaking og videre håndtering som smittefarlig materiale.
-Vurdering av ernæringsstatus hos et utvalg dyr ved hjelp av visuell undersøkelse av beinmarg fra metacarpus og/eller metatarsus (rørknokler)
-Fysisk tilsyn med fellingslag under arbeid i felt. 2 inspektører fra Mattilsynet førte tilsyn med fellingslagenes arbeid i felt 13.02.
-Fysisk tilsyn med bruken av helikopter . 1 inspektør fra Mattilsynet førte tilsyn med helikopterbruken 24.02.

Resultater av tilsynet i perioden 06.02.-27.02.2018:
Gjennomgang av loggene
Feltaktivitetsloggen viser at det er felt 425 dyr i perioden 06.02-27.02. 193 av disse dyra er felt fra helikopter. 4 dyr er rapportert skadeskutt. 3 av disse er felt etter relativt kort tid samme dag som de ble skadeskutt. 1 dyr ble felt 5 dager etter første påskyting.
11 dyr er funnet i et snøskred i Bøagjeli. 1 av disse dyra var i live da det ble funnet og ble avlivet av fellingsmannskap fra helikopter. Det har ikke vært mulig å hente ut dyr fra dette skredområdet på grunn av stor rasfare. Det er sannsynlig at det ligger flere dyr i snømassene. Kadavrene blir hentet ut når det er forsvarlig å gå inn i området.

Helikopter brukes bare ved felling av små flokker og enkeltdyr. Det er en forutsetning for bruk av helikopterfelling av alle dyr i flokken kan tas ut i løpet av kort tid. Ingen dyr fra flokken skal gå igjen i terrenget etter avsluttet felling. Disse forutsetningene er oppfylt i alle situasjoner der felling fra helikopter har vært brukt. Alle fellingsituasjonene der helikopter har vært brukt, er avsluttet i løpet av få minutter ved at alle dyra i flokken er felt.

I denne perioden er det 10 av 21 dager uten felling av dyr på grunn av dårlige værforhold. Fra 17.02 har det vært mange dager med gode værforhold og høye fellingstall. Fellingsaktiviteten på bakken er avbrutt når flokken viser tegn på å være sliten ved at den ikke holder seg samlet. De siste dyra i flokkene er i hovedregel tatt ut ved felling fra helikopter. Mattilsynets vurdering av fellingsaktiviteten i perioden er at det er jaktet relativt hardt på de gjenværende flokkene . Flere dager med gode værforhold kombinert med økende daglengde har medført at flokkene har vært utsatt for mer intens fellingsaktivitet enn tidligere. Fellingslagene har i flere tilfeller

avbrutt fellingen på flokker på grunn av dyra har vist tegn på å bli slitne. Dette har vært viktige avgjørelser i denne intense fellingsperioden. Det har også vært viktig å ta ut siste del av flokkene ved felling fra helikopter for å korte ned tida disse dyra utsettes for belastning på grunn av fellingsaktivitet.

Ernæringsstatus hos dyra observeres ved å se på fettmengde i beinmargen i rørknokler på et antall rein hver uke. Beinmargen brukes som en indikator på fettreservene dyra har i kroppen. Når beinmargen er tilnærmet fri for fett er dyret kritisk avmagret. Målsetningen med disse observasjonene er å registrere om det skjer en kritisk endring i fettmengden i beinmargen. Fettmengden bedømmes i denne sammenhengen på en skala fra 1 til 3 der 1 er tilnærmet fettfri marg mens 3 er marg med høyt fettinnhold. I denne tilsynsperioden er beinmarg fra 18 kalver undersøkt. 14 av disse hadde marg kategori 2, de øvrige 4 hadde marg kategori 3. Av 12 undersøkte simler hadde 5 beinmarg kategori 3, mens 7 hadde beinmarg kategori 2. Dyr med beinmarg kategori 2 har fortsatt normalt fettvev på hjertet. De felte dyra har hatt mye fór i mage/tarm-systemet. Vurderingen er at dyra også i denne tilsynsperioden har hatt akseptabel ernæringsstatus. Det er ikke funnet noen kritisk avmagra dyr. Fôropptaket hos dyra er vurdert som bra.

Mattilsynet førte tilsyn med fellingslagenes arbeid på bakken 13.02. Det ble ført tilsyn med felling på 2 ulike flokker i området på og rundt Reineskarvet. 4 mann jobbet med felling på disse flokkene den dagen. Værforholdene var gode slik at vi fikk god oversikt over det arbeidet som ble utført. Fellingen av dyr fra disse flokkene vurderes som relativt krevende. Dyra var sky . Det var utfordrende for mannskapene å komme i skuddsituasjoner og flokken gikk svært samlet . Det ble felt 1-2 dyr i hver fellingssituasjon og tilsammen ble det felt 7 dyr i disse 2 flokkene denne dagen. 2 dyr ble skadeskutt. Det ene av disse ble felt kort tid etter skadeskyting, det andre ble felt 5 dager seinere.
Mattilsynet førte tilsyn med bruken av helikopter 24.05. Helikopteret ble brukt til rekognosering på begynnelsen av dagen for å lokalisere de 2 gjenværende flokkene som var kjent. Den en av disse flokkene som befant seg øst for Lauvdalsbrea, ble drevet til Reineskarvet ved hjelp av helikopteret. Flokken holdt stor fart på lett føre mens den ble drevet. Drivingen ble avsluttet så snart det ble konstatert at den hadde kurs mot Reineskarvet. Det var 34 dyr i denne flokken. Fellingsmannskapene på bakken observerte spor av 2 dyr i området Skålanuten. Disse ble funnet og felt raskt fra helikopter. Fellingsmannskapene rapporterte også om spor ved Strokken. Fra helikopter ble det funnet 2 dyr i dette området. Disse ble også tatt ut raskt fra helikopter. Det ble avsøkt et område ut mot Lærdals-dalføret ved hjelp av helikopteret.

Vurdering av effektiviteten av uttaket i forhold til dyrevelferden:
Det er felt 1387 rein fra fellingen startet 07.11. til utløpet av denne tilsynsperioden 27.02. I den siste 21-dagers perioden har det vært 9 dager med effektiv felling og det har vært 10 dager uten felling. Den siste delene av perioden har det vært intens fellingsaktivitet rundt gjenværende flokker. Det vurderes derfor som svært viktig at fellingen av disse flokkene ble fullført i løpet av få dager. Dette var helt nødvendig for å unngå unødig belastning på dyra.

Konklusjon
Mattilsynet har ved dette tilsynet vurdert dyrevelferden ved statlig uttak som akseptabel. Denne vurderingen er gjort med bakgrunn i at den pågående fellingen av reinsdyra gjennomføres for å utrydde den smittsomme prion-sjukdommen CWD fra villreinområdet i

Nordfjella. Det er vedtatt at villreinen i Nordfjella sone 1 skal fjernes innen 01.05.2018. For å nå dette målet har det vært nødvendig å utsette dyra for menneskelig aktivitet gjennom vinteren 2017/2018. Statlig felling har nå gått over i en ny fase med finsøk av terrenget for å finne eventuelle gjenværende dyr.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Astri Ham
avdelingssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Kopi til:
Petter Braaten

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak
Mattilsynet har hjemmel i loven til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak. Hjemmelen i denne saken er matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30

Du har rett til å få veiledning om regelverket
Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- FOR 2002-06-27 nr 732: Forskrift 27. jun. 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer (forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer)
- FOR 2016-09-14 nr 1064: Forskrift 14. sep. 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum (animaliebiproduktforskriften)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)